

Författaren som stod på de svagas sida

Berättelse

Sara Lidman föddes år 1923 i Missenträsk, en liten by i norra Sverige. Familjen levde av jordbruk och skog, och de var religiösa. Byns dialekt och bibelns språk fanns med när hon senare skrev sina böcker.

När Sara Lidman var ung blev hon sjuk i tuberkulos. Hon fick vila länge på ett sjukhus, men där läste hon många böcker. Sedan studerade hon språk i Uppsala.

År 1953 kom hennes första roman, *Tjärdalen*. Den blev en stor succé, eftersom många ville läsa om livet i en fattig by i norr. Snart var hon en av de mest kända författarna i Sverige.

Men Sara Lidman ville också skriva om världen. I början av 1960-talet bodde hon i Sydafrika. Där fanns apartheid, ett system som skilde människor åt efter hudfärg. Hon greps av polisen 1961, därför att hon hade en relation med en svart man. Senare protesterade hon mot Vietnamkriget.

Hon ville alltid hjälpa de svaga. År 1968 skrev hon boken *Gruva*. I den fick gruvarbetare själva berätta om sitt hårda liv. Året efter strejkade arbetarna i Norrbotten. När Sara Lidman höll tal för dem, förlorade hon sitt arbete på tv. Men hon ångrade sig inte.

År 1980 fick hon Nordiska rådets litteraturpris. Sara Lidman dog år 2004 i Umeå. I dag är hon en av Sveriges viktigaste författare.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
by	en mycket liten plats med få hus
dialekt	sätt att tala på en viss plats
tuberkulos	en allvarlig sjukdom i lungorna
roman	en lång berättelse i en bok
succé	stor framgång
apartheid	system i Sydafrika som skilde människor efter hudfärg
gripa	när polisen tar fast någon
relation	när två människor är tillsammans
protestera	säga tydligt nej, vara emot något
strejka	sluta arbeta för att protestera
ångra sig	tycka att man gjorde fel

Läsförståelsefrågor

1. Var växte Sara Lidman upp?
 1. I en stor stad i södra Sverige.
 2. I en liten by i norra Sverige.
 3. I Sydafrika.
2. Vad gjorde hon medan hon var sjuk i tuberkulos?
 1. Hon reste till Vietnam.
 2. Hon läste många böcker.
 3. Hon skrev sin första roman.
3. Varför blev *Tjärdalen* en succé?
 1. Många ville läsa om livet i en fattig by.
 2. Boken handlade om Sydafrika.
 3. Den var skriven på engelska.
4. Vad hände med Sara Lidman i Sydafrika?
 1. Hon fick ett stort pris.
 2. Hon greps av polisen.
 3. Hon blev sjuk igen.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Sara Lidman skrev boken *Gruva* om gruvarbetare.
 2. Hon var glad att hon förlorade sitt arbete på tv.
 3. Hon hade två barn.
6. Vad fick Sara Lidman år 1980?
7. Varför förlorade hon sitt arbete på tv?
8. Vad menar texten när den säger att hon "ville hjälpa de svaga"? Ge ett exempel.

Diskussionsfrågor

- Sara Lidman vågade säga vad hon tyckte, även när det var farligt. Är det viktigt att våga säga sin åsikt?
- Tycker du att en författare ska skriva om problem i samhället, eller bara berätta historier?
- Finns det en känd person i ditt hemland som har kämpat för rättvisa? Berätta kort.
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en gång då du var modig och sa vad du tyckte.